

"Winging a Lesson Plan"*

מאת: אורלי סלע**

סקירה מאת: לילי אורלנד-ברק***

הספר **Winging a Lesson Plan** חושף בפני הקורא את עולמותיהן של שתי מורות חדשות לאנגלית, תוך שימת דגש על תהליך הבניית הידע האישי-המקצועי של כל אחת מהן. על אף שהדבר לא מצוין במפורש, מפרסם הספר את עבודת הדוקטורט של המחברת שנכתבה בפקולטה לחינוך באוניברסיטת חיפה.

החוקרת מתארת ומפרשת את סיפוריהן של שתי המורות, על פי המסורת הנרטיבית, בניסיון להבין כיצד הן חושבות על עצמן, על חייהן, על דרכי הוראתן ועל תפקידן של המסלול להכשרת מורים בתהליך הבניית הידע המקצועי. כפי שהחוקרת מציינת, רבות נחקר אודות השלבים השונים של תהליך לימוד עיסוק ההוראה, הכניסה למקצוע ותהליך הסוציאליזציה אל תוך המקצוע. יחד עם זאת, מעטים המחקרים העוסקים באופן שבו סטודנטיות להוראה הופכות להיות מורות מתוך פרספקטיבה, המשלבת סיפורי חיים יחד עם התנסויות משמעותיות במסגרת הכשרת מורים. בפרספקטיבה מחקרית מעניינת זו, טמון ייחודו של המחקר המתואר בספר.

הספר פותח עם סיפורה האישי של החוקרת וחושף בפנינו את מניעיה החינוכיים והמחקריים לעיסוקה בנושא המחקר. הפרק הראשון מציג את הפרספקטיבה התיאורטית, המעגנת את סיפוריהן של שתי המורות, בעיקר בתחום חקר הידע של מורים וחקר השיח החינוכי. הפרק השני ממקם את המחקר הנרטיבי בשיח המתודולוגי ופורס בפני הקורא את תהליך המחקר. פרקים שלוש וארבע מציגים את סיפוריהן של המשתתפות ומהווים את תשתית הנתונים לביסוס הדיון התיאורטי המתפתח בפרקים חמש ושש וההשלכות המעשיות של המחקר לגבי הכשרת מורים. הפרקים האחרונים 'סוגרים מעגל', בנימה אישית של החוקרת, תוך שימת דגש על סוגיות אתיות של מחקר נרטיבי ועל תהליך ההתפתחות האישי שהחוקרת עברה במהלך המחקר.

הספר מוסיף נדבך נוסף לשיח אודות ידע של מורים בכמה פרספקטיבות: ראשית, הספר ממשיג את תהליך לימוד ההוראה של כל אחת מהמשתתפות כשזור בתוך השיח הייחודי של מוסד ההכשרה ושל בית הספר בו המורות מלמדות. בכך הוא מאיר את החשיבות של בחינת הבניית הידע כתהליך בלתי נפרד מההקשר בו הוא מתרחש. שנית, הספר מחזק את הספרות המחקרית לגבי הטענה שמורים חדשים עוסקים פחות בסוגיות הנוגעות להוראת תחום הדעת ויותר בנושאי חינוך והוראה כלליים. החוקרת מדגישה את תפקיד האתוס הבית ספרי (כגון הדגשת קידום אג'נדות חינוכיות-חברתיות) בקביעת סדר היום החינוכי של המורה החדש. נקודה זו היא חשובה ומעניינת ומזמנת פיתוח רחב יותר והמשך מחקר במסגרת סביבות למידה שונות. שלישית, המחקר מדגיש את מקומו של תהליך הרפלקציה בהבניית ידע פרופסיונאלי, גם בשלבים הראשונים של לימוד מקצוע ההוראה.

כאן המקום לציין את התרומה הייחודית של המחקר הנרטיבי ככלי להעצמת כל המשתתפים (חוקרים ומשתתפים) - סוגיה אשר מודגשת ומקבלת המשגה רחבה במחקריה הרבים של אלבז-לוביש (Elbaz-) (Luwisch 2005; Li, Conle & Elbaz-Luwisch 2009).

*LAP Lambert Academic Publishing (December 3, 2009)

** ד"ר אורלי סלע, ראש החוג לאנגלית, מכללת אורנים, דוא"ל: orly_s@staff.oranim.ac.il
*** ד"ר לילי אורלנד-ברק, ראש החוג להוראה, למידה והערכה, הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה, lilyb@construct.haifa.ac.il

המושגים 'יחס דיאלוגי' (dialogic relationship) ו'הטבע הדיאלוגי של ידע מורים' (The dialogic) המוצגים בפרקים האחרונים של הספר, מזמינים המשך דיון אודות האופן בו הדיאלוגיות מתהווה בשדה החינוכי של הכשרת מורים. כיצד, למשל דיאלוגיות ויחס דיאלוגי מתפתחים בהקשרים חינוכיים שונים? ומה ההשלכות האידיאולוגיות לגבי סוגי הידע המובלטים וסוגי הידע הסמויים? כיצד שיחים אוטוריטטיביים (authoritative) ושיחים פנימיים (internally persuasive) (על-פי בחטין) מושמעים (או לא), איזה סוג של סיפורים הם מזמנים? למי שייך הטקסט ומה הן דרכי הגישה לטקסטים אלה? ובזיקה לכותרת הספר: כיצד האופי הדיאלוגי של המחקר מעצב את האופן בו המורות המשתתפות מתארות ומפרשות את המושג: "Winging a Lesson Plan?"

ביבליוגרפיה

- Elbaz-Luwisch, F. (2005). *Teaching and Possibility: The arts and practices of storytelling*. Greenwich, CT: Information Age Publishing.
- Li, X., Conle, C., & Elbaz-Luwisch, F. (2009). *Shifting polarized positions: A Narrative approach in teacher education*. New York: Peter Lang.